

Skogsstyrelsen
55183 Jönköping

registrator@skogsstyrelsen.se
carl.appelqvist@skogsstyrelsen.se

Er ref. 2016/1277

2019-02-12

Yttrande över remissen "Skogsskötsel med nya möjligheter"

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) representerar 500 av de största privata jordegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar äger och brukar tillsammans ca 900 000 hektar jord och skog och skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet men även viltbruk, upplåtelseverksamhet m.m. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden. Förbundet har ett renodlat markägarperspektiv och som en stor representant för markägare borde det varit med som remissinstans.

Förbundet ser positivt på Skogsstyrelsens ansats att öka produktionen och uttaget ur den svenska skogen. En ökad användning av skogsprodukter är en förutsättning för en omställning av samhället. Samtidigt innebär det även en möjlighet för skogsägaren att få en (potentiellt) större avkastning på marken. Vi vill särskilt lyfta fram betydelsen av dikning och produktionshöjande gödsling. Gällande rensning av diken bör det kunna ske till det djup som krävs för att uppnå samma effekt som ursprunglig dikning. Likaså bör generös tillämpning av dispenser och tillstånd till nydikning för bra produktionsmark medges. Det är även särskilt positivt att rapporten tar upp tar upp större och längre lastbilar. Förbundet ställer sig generellt positivt, med några undantag, till rapportens förslag.

En förutsättning för en ökad produktion är dock att det finns en vilja från markägaren att vidta sådana åtgärder. Devisen "frihet under ansvar" måste även gälla för den markägare som prioriterar annat än ökad produktion samt att vederbörande är garanterad möjlighet att slutavverka avsedd skog. Idag finns alltför många äganderättsliga problem relaterade till skogsbruket för att sådan garanti kan tas för given. Det behövs därför även åtgärder för en starkare äganderätt. Förbundet har här lämnat förslag på 10 sådana åtgärder:

<http://jordagarna.se/wp-content/uploads/2018/12/Jord%C3%A4garef%C3%B6rbundet-10-f%C3%B6rslag-%C3%A4gander%C3%A4tt.pdf>

Gällande den historiska beskrivningen av skogsbruket fästes stor vikt vid industrins och brukens skogsbruk. Därigenom återspeglas inte helt de enskilda skogsägarnas skogsbruk och det diversifierade skogsbruk som dessa står för.

Angående kalhyggesbruket har detta pågått sedan 1850-talet. Och det har löpande varit en dragkamp mellan blädning/dimensionshuggning och kalhyggen. Det hävdas ibland att dessa infördes runt 1950, men det är alltså inte korrekt.

Rapporten lyfter fram att hälften av alla kostnader i skogen är drivning och beståndsvård. Förslag på åtgärder för att minska kostnaderna är dock få och mer fokus borde riktas på detta område.

Det är positivt att arbetet med att motverka skador av granbarkborren lyfts fram. Här är det även viktigt att betona statens ansvar gällande angrepp av granbarkborren på statligt ägda skogar.

Angående grön infrastruktur ser förbundet i och för sig positivt på idén att se frågor om biologisk mångfald och förutsättningar för ekosystemtjänster ur ett landskapsperspektiv, men ställer sig mycket tveksamt till det snedvridna perspektiv som hittills präglat planprocessen. Syftet med en handlingsplan för grön infrastruktur ska vara dubbelt: att både främja ekosystemtjänster och värna biologisk mångfald. Men istället för att sträva efter denna balanserade bild fokuserar länsstyrelsernas planer ofta uteslutande på bevarandet av den biologiska mångfalden. Det handlar i huvudsak om reglering och inskränkning av markanvändning och om vilka offentliga stöd som kan sökas för olika former av bevarandeåtgärder. I den mån brukande nämns är det oftast som hot mot, istället för upphov till, biologisk mångfald och värdefulla ekosystemtjänster. De viktigaste ekosystemtjänsterna; hållbart producerade livsmedel och förnyelsebar energi och råvara till skogsindustrin, som kan ta oss från en fossilberoende till en cirkulär ekonomi, omnämns sällan i planerna.

Handlingsplanerna för grön infrastruktur sägs vara inget annat än kunskapsunderlag, men erfarenheten ur ett markägarperspektiv är att sådana planeringsinstrument riskerar att med tiden börja användas på ett sätt, som leder till begränsningar i markägares möjlighet att bruka sin mark. Vi har tidigare sett hur t ex nyckelbiotoper och riksintressen, som trots att de inte formellt ska innebära förändringar av markägares rättigheter, i praktiken kommit att medföra just detta. Denna typ av de facto-inskränkningar i brukanderätten är desto svårare för en markägare att värja sig emot eftersom de, till skillnad från t ex beslut om naturreservat, inte går att få prövade i domstol.

Mot denna bakgrund ställer sig förbundet avvisande till rapportens förslag om samordning i kommunikation och rådgivning med Grön Infrastruktur, till dess ovannämnda frågetecken kring handlingsplanerna för grön infrastruktur är utredda.

Avseende avsnittet om klövviltsförvaltning har det brister och diskussionen förenklas i alltför hög utsträckning. Viltbetesproblematiken är idag alltför omfattande, och ställvis oacceptabel,

i delar av landet samtidigt som det i andra delar är ett mycket mindre, om något alls, problem. Likaså delas intressenter in i jägare och markägare men även inom dessa grupper skiljer sig åsikterna åt, t.ex. kan det finnas stora åsiktsskillnader mellan jägare som är markägare och jägare som är jaktarrendatorer eller mellan enskilda markägare och skogsbolag. Devisen om "frihet under ansvar" omhuldas inom skogsbruket men det verkar inte vara fallet när det gäller klövviltet. Olika skogsägare kommer att ha olika tolerans för och syn på viltbetesproblematiken, på samma sätt som skogsägare har olika intentioner med sitt generella skogsinnehav. Samtidigt borde detta inte vara ett problem. Jakträtten är en del av äganderätten och tillfaller därmed markägaren. Det är således markägaren som i hög grad styr hur jakten bedrivs och av vem på vederbörandes mark. Likaså har markägarna utslagsröst i älgförvaltningsgrupperna. Istället för hot om utredning av älgförvaltningssystemet borde det utredas varför markägarna inte utnyttjar befintliga styrmedel i högre utsträckning.

Förbundet ställer sig även negativt till förslaget om inrättande av klövviltsförvaltningsområden enligt modell från älgförvaltningsområden. Det har i rapporten framförts hård kritik mot älgförvaltningssystemet så det är synnerligen oklart vad som förväntas bli bättre genom att applicera ett påstått bristfälligt och icke-fungerande system på ytterligare viltarter. Viltförvaltning ska även generellt bedrivas så nära jakträttsinnehavaren som möjligt och införande av klövviltsförvaltningsområden motverkar det.

Förbundet ställer sig generellt positivt till inrättande av en viltmyndighet men tveksam till att bryta ut vissa delar av viltförvaltningen ur nuvarande konstellation och har svårt att se de positiva effekterna av en sådan rockad. Det enda som är säkert är att genomförandet av ett sådant förslag skulle flytta makten över jakten ännu längre bort från den enskilde markägaren.

Förbundet måste starkt markera mot rapportens antydningar om ifrågasättandet av en jakt baserad på frivillighet. Jakträtten är en omistlig del av äganderätten. Varje inskränkning av markägarens rådighet över viltbruket på den egna marken strider mot Regeringsformens egendomsskydd, om den inte motiveras av angelägna allmänna intressen och är proportionell, dvs. leder till större nytta för allmänheten än vad den är betungande för den enskilde som drabbas av inskränkningen.

Avslutningsvis saknas helt en diskussion om de ekonomiska konsekvenserna för viltbruknäringen av de föreslagna inskränkningarna i den enskilde markägarens jakträtt. Kostnader för betesskador måste ställas i relation till de intäkter och den sysselsättning som viltbruket skapar med bas i jaktturism och försäljning av viltkött, inklusive hotell- och restaurangtjänster, catering, resor och andra kringtjänster. Många av förbundets medlemmar bedriver aktivt viltbruk på affärsmässiga grunder och har betydande inkomster från dessa verksamheter. Det behövs en studie för att fastställa jaktturismens värde.

Sveriges Jordägareförbund,

Gabriel Mörner
Ordförande Skogskommittén

Anders Grahn
Generalsekreterare